

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

*“Віра як ресурс самопідтримки батьків
важкохворих дітей”*

Виконав: здобувач 2 курсу,
групи ПС -22м
Спеціальності 053 «Психологія»
Німчук О.М.
Керівник: Байєр О.О.,
канд. психол. наук, доц.

м. Дніпро
2024

АНОТАЦІЯ
кваліфікаційної роботи
Німчук Ольги Миколаївни
на тему:

«Віра як ресурс самопідтримки батьків важкохворих дітей»

Кваліфікаційна робота здобувача 2-го курсу спеціальності «Психологія» (у форматі Магістр) (Університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро, кафедра інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи) присвячена проблемі теоретичного обґрунтування та емпіричного дослідження феномену звернення до віри як ресурсу самопідтримки батьками важкохворої дитини. Дана робота є комплексним дослідженням, сфокусованим на ролі релігійних переконань у психологічній стійкості батьків, які стикаються з труднощами догляду за важкохворими дітьми. У роботі проведено аналіз сімейної кризи, викликаній серйозними захворюваннями дитини та її впливом на стан батьків.

Виявлено, що сімейна криза в даному контексті становить серйозну загрозу психіці батьків, особливо в умовах нерівноваги між складністю ситуації та наявними ресурсами. Крім того, розглядається вплив стресу від діагнозу, лікування та паліативної допомоги на динаміку сімейної системи, зауважуючи на фінансових та емоційних проблемах, пов'язаних із доглядом за важкохворою дитиною.

Концепцію віри та її роль у самопідтримці батьків показано у контексті труднощів, пов'язаних із турботою про важкохворих дітей. Релігійні переконання розглядаються як потужний ресурс для духовного та психологічного зростання, особливо у рамках християнської психології. Розглянуто різноманітність релігійних стратегій та ресурсів, доступних батькам, зауважено на їхній ролі у досягненні розради у періоди страждань та боротьби з життєвими викликами.

У висновку зокрема узагальнено, що віра є ключовим елементом психології людини і є потужним ресурсом для подолання криз та набуття внутрішнього спокою.

Емпірична частина дослідження виявляє низку ключових висновків, які є важливими для розуміння ролі релігійних переконань у підтримці психологічного

стану та адаптації даної категорії батьків. Загалом віруючі батьки важкохворих дітей демонструють вищий рівень резильєнтності, що вказує на захисну роль віри в успішному подоланні стресових ситуацій. Однак, незважаючи на це, рівень психологічного благополуччя у віруючих батьків не відрізняється від рівня невіруючих батьків. Можливо, невіруючі батьки використовують інші ресурси, які мають позитивний вплив на їхній емоційний стан.

Результати дослідження підтверджують важливість конкретних релігійних практик, таких як молитовна діяльність, стратегії прохання, добрі справи та діяльність на духовній основі. Їх використання серед батьків важкохворих дітей співвідноситься з вищим рівнем психологічного благополуччя. Особливо виділяється зв'язок між молитовними практиками, добрими справами та зниженим рівнем депресії, а також підвищеним рівнем суб'єктивного благополуччя.

Отримані результати засвідчують важливість релігійних і духовних ресурсів у стратегіях підтримки та подолання труднощів у батьків важкохворих дітей. Вони надають істотного значення практикам віри у контексті забезпечення психологічного добробуту та резильєнтності в умовах, пов'язаних зі станом здоров'я та лікуванням дітей.

Перелік ключових слів: віра, важкохвора дитина, батьки, депресія, духовність, резильєнтність, психологічне благополуччя, ненормативна сімейна криза.

SUMMARY

qualification work

Olga Mykolaivna Nimchuk

on the topic:

" Faith as a self-support resource for parents of seriously ill children "

The qualifying work of the 2nd-year student, majoring in "Psychology" (in Master's format) (Alfred Nobel University, Dnipro, Department of Innovative Technologies in Pedagogy, Psychology and Social Work) is devoted to the problem of theoretical substantiation and empirical research of the phenomenon of turning to faith as a resource of self-support by parents of a terminally ill child. This work is a comprehensive study focused on the role of religious beliefs in the psychology of parents faced with the difficulties of caring for terminally ill children. The paper analyzes the family crisis caused by a child's terminal illness and its impact on the parents' mental health.

The study reveals that the family crisis in this context poses a serious threat to the mental health of parents, especially under conditions of imbalance between the complexity of the problem and available resources. In addition, the impact of the stress of diagnosis, treatment, and palliative care on the dynamics of the family system is examined, highlighting the financial and emotional challenges associated with caring for a terminally ill child.

The work also analyzes the concept of faith and its role in self-support of parents in the context of difficulties associated with caring for seriously ill children. Religious beliefs are seen as a powerful resource for spiritual and psychological growth, especially within the Christian psychology. The study examines the variety of religious strategies and resources available to parents, emphasizing their roles in achieving spiritual well-being, comfort in times of distress, and coping with life's challenges.

The conclusion summarizes the results, emphasizing that faith is a key element of human psychology and is a powerful resource for overcoming crises and gaining inner peace.

The empirical part of the study reveals a number of key findings important for understanding the influence of religious beliefs on the psychological state and adaptation

of this category of parents. In general, religious parents of seriously ill children demonstrate a higher level of resilience, which indicates the protective effect of faith in the successful overcoming of stressful situations. However, despite this, the level of psychological well-being of religious parents does not differ from that of non-believing parents. Perhaps non-believing parents use other resources that have a positive effect on their emotional state.

Research findings emphasize the importance of specific religious practices such as prayer activities, petition strategies, good deeds, and spiritual activities. Their use among parents of seriously ill children correlates with a higher level of psychological well-being. The connection between prayer practices, good deeds and a reduced level of depression, as well as an increased level of subjective well-being, is especially highlighted.

These results emphasize the importance of religious and spiritual resources in support and coping strategies for parents of seriously ill children. They place significant importance on faith practices in the context of ensuring psychological well-being and resilience in the context of children's health and treatment.

Key words: faith, seriously ill child, parents, depression, spirituality, resilience, psychological well-being, abnormal family crisis.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ЗВЕРНЕННЯ ДО ВІРИ ЯК РЕСУРСУ САМОПІДТРИМКИ БАТЬКАМИ ВАЖКОХВОРОЇ ДИТИНИ	8
1.1. Поняття сімейної кризи, їх класифікації та групи факторів що їх спричиняють	8
1.2. Наявність важкохворої дитини в родині як вид сімейної кризи	10
1.2.1. Психологічний стан родини у випадку наявності в дитини онкологічної хвороби	11
1.2.2. Відхилення дітей у розвитку як фактор сімейної кризи	13
1.3. Поведінкові стратегії та ресурси батьків важкохворих дітей	16
1.4. Віра, молитва та інші обряди як засоби самопідтримки батьків важкохворої дитини	20
1.4.1. Визначення термінології	20
1.4.2. Віра як ресурс самопідтримки	27
1.4.3. Специфіка звернення до віри як ресурсу самопідтримки за умови наявності хвороби дитини	34
Висновки до першого розділу	42
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ЗВЕРНЕННЯ ДО ВІРИ ЯК РЕСУРС САМОПІДТРИМКИ БАТЬКАМИ ВАЖКОХВОРОЇ ДИТИНИ	43
2.1. Організація емпіричного дослідження та обґрунтування психодіагностичних методик	43
2.2. Аналіз групових результатів за психодіагностичними методиками	50
2.3. Математико-статична обробка результатів емпіричного дослідження	61
Висновки до другого розділу	71
ВИСНОВКИ	72

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76
ДОДАТКИ	84
Додаток А. <i>Шкала резильєнтності Коннора-Девідсона-10</i>	84
Додаток Б. <i>Опитувальник за станом здоров'я (Patient Health Questionnaire – PHQ-9)</i>	86
Додаток В. <i>Модифікована шкала суб'єктивного благополуччя БіБіСі</i>	88
Додаток Г. <i>Шкала важливості молитви (PIS) Тамала М., Войтасінський М.</i>	91
Додаток Д. <i>Шкала психологічного подолання через релігію (Religious Coping Scale)</i>	92